

Nro. 33.

A FELS. AUSTR. CSÁSZÁR, ES AP. KIRÁLY
KEGYELMES ENGEDELMEBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken October 21-dik napján,
1808-ik esztendőben.

Német Ország.

Erfurth, Weimar. — Oktober 5-kén egy 3000 rész szerént Gyalog Vadászokból rész szerént Huszárokból álló sereggel tétetett Napoleon Császár Erfurth mellett hadi gyakorlásbéli próbát az orosz Császár és az ott jelen lévő egyéb koronás fejek és fő vendégek előtt, a' melly ágyuzással és tüzeléssel ment véghez. Más nap dél felé Weimarba mentek által a' két Császárak, a' Primástól és sok más fő emberektől kísértetvén, vadászatra. Etersburgnál a' vadászat' helye ahoz való hálokkal lévén körül kerittetve, 's ennek közepén egy nagy sátor lévén

K k

felállítatva, a' Felsőges Vadászok ebbe egy órákor megállapodtak, 's minekutánna valami 40 szarvast és sutát ellövöldöztek volna, onnan estvéli 6 órákor, Weimarba bémentek, melynek kapuja előtt a' Magistratus 's a' Stutzosok serege által Török muzsika szóval és lobogó zászlókkal fogadtattak. Estve az egész város, különösen pedig a' Hertzegi kastély pompásan meg voltak világosittatva. Ezen solennitásra a' Frantzia Komédiások is ide lévén rendeltetve, estvéli 8 órákor az egész uri gyülekezet theátrumra ment a' kezekben lángal lobogó fakjákat tartó polgároknak kettős sorjok között. Az után bál és vatsora volt olyan afztalnál, melynél nézni lehetett a' fő vendégeket. —

Oktober 7-kén reggeli 9 órákor fedeletlen hintóba ülven egygyütt a' két Császárok és egy huzártsoport által kísértetvén, a' Jénai ennekelőtte két esztendővel történt véres ütközet' mezejének megnézésére mentek. Innen Erfurthba tértek visszafra, melynek kapuja előtt Agyúzóok és Huzár 's Vassas katonasportok által fogadtattak. ~~Éjnek a' Császárok 's egyéb katonai tisztelet-tételek,~~ 's éljenek a' Császárok! kiáltozása által, fogadtattak.

Erfurth, Oktob. 12-kén. Napoleon Császár e' hónap' 12-kén visszafra indul innen Páris felé:

▲ Spanyol tsatázó mezökröl Sept. 30-kán: — “

„Bleck nevü Spanyol Insurgens Generális (így irnak a' Párisi tudósítók) Sept. 2-kán dél előtt 10 órákor 8000 emberrel bément Bilbaóba. Az abban őrizeten volt 1200 emberekből álló Frantzia sereg előre oda hagyta azt szép rendel. Hasonlókép-

pen eljöttek onnan előre, minden oda való Consti-
tuzionális (az ujj Országglószék által oda rendelte-
tett) tizftviselők, minden ott megtelepedett Fran-
tziák, minden fő személyek, 's ezek között neve-
zetesen a' Mafsaredo Familia. A' Gen. Bleck plá-
numa kéttsegen kívül a' volt, hogy ezen mozdulása
által a' Frantzia armádiát a' maga tanyájából az Eb-
ro mellyékirül kifzorittsa: hanem a' Frantzia Mar-
schallok Ney és Befsieres úgy tették fordulásaikat,
hogy a' Spanyol vezér a' maga remenségében meg-
tsalatott. " —

Más Ujságok még azt is erősitik, hogy Mar-
schal Ney azután Bilbaóba ismét visszta ment volna,
hogy a' Spanyolok onnan, azért hogy el ne fogat-
tásanak, nagy siettséggel elfutottak volna, etc, de
mind ezek felől még eddig sohol semmi hiteles tu-
dósítások elő nem fordultak.

Azt a' véghetetlen elcséget és egyéb hadi ké-
születet, a' melly Spanyol ország felé a' Bayonnei
úton hordattatik leírni, leírni lehetetlen. Bayonné-
~~ben még a' templomok is mind a' félékkel vannak tölt-~~
ve. — A' Bayonnei Komendánsköz pedig olyan pa-
rantsolat érkezett, hogy 60 ezer zsakot töltessen-
meg földel és tartson készen, hogy akár melly orá-
ban hasznokat lehessen venni. Az ilyen földel töl-
tött zsakoknak az erősegek ostromlásakor izokták
hasznokat venni, melyre nézve úgy lehet itélni,
hogy a' Frantzia armádia nem soká hozzá akar vála-
melly nevezetes Spanyol várnak ostromlásához fogni.

Az Insurgens Spanyol vezérekről, minthogy
az ő nevek mostanában, minden nap elő kezdett fo-
rogni, ezeket jegyzették-fel, a' világgal való meg-

esmértétes' okáért, ugyantsak a' mingyár említett Párisi irók: —“

Castannos volt (úgy mond) közzülök az első, a' ki ellen a' zendülés elején leg hevesebben be-
széllettek; úgy látszik, hogy ő lázzafztotta-fel leg
előbb az Andaluziaiakat, vagy leg alább ő volt az
ő első vezérlőjök. Mi volt az előtt, nem tudják;
leg alább a' nevit a' főbb katona fzemélyek laistro-
mában szemlélni az esztendőnek elején még nem le-
hetett. A' Madridiak sokat tartottak az ő katonai
talentomairól, noha felölle való vélekedésinek fun-
damentomát nem tudták megmondani. Mint látszik
a' Malagai Kormányozóval Marschal Redingel egy-
gyetértve dolgozott, a' ki önként-e' vagy kénfze-
rittetve, nem tudhatni, egész Regementiével egy-
gyütt az Insurgensek' részire állott. Ezek ketten
tsatáztak Dúpont ellen, hanem a' vélle való Kapitu-
látzióban talám tsak Castannos egyedül volt munkás.
Hány ezer emberből állhatott a' vezérlése alatt lévő
Insurgens seregek, ezt nem határozhatják meg a'
~~feljebb említett tudósok, mert, hogy mint magok~~
erősítik, nem akarják a' Spanyolok szájából leírni
azon mesét, hogy a' Spanyoloknak a' köpenyegek-
ből is egyegy katonát lehet tsírálni, vagy más szó-
val ezeknek a' köpenyegek is fel-ér egyegy katoná-
val. Hanem, hogy az ő vezérlése alatt Andalusia-
ban és Manchában tsatázott Insurgens sereg a' Dü-
pont seregénél számosabb volt, és hogy úgy szoll-
ván az egész Spanyol országot annak első szerentséje
vette leg inkább a' felzendülésre, mind ezeknek hi-
telt lehet adni. —

„Gen. Don Georgio de la Cuesta is tsak-
nem azon időben kezdett esméretesé lenni: hanem

ő már az 1795-dik esztendőben Generál-Liötenánt volt; tsakhogy ezen esztendőnek elején nem volt szolgálatban. Marschal Befsieres által ő veretett-meg néhány versben; és úgy látszik, hogy a' vezérlés alatt lévő sereg mind eddig majd csak tsupa feltüzesült parafzt lakosokból állott, a' kik a' verekedésből éppen olyan hirtelen kifáradtak, mint a' milyen tüzesen hozzá fogtak. Ő verekedett eleinten a' Palenciai környékeken: hanem a' Frantzia armádiának az Ebró mellé való vízfzajövelete után, tovább terjesztette a' serege' szárnyát Ó-Kastiliába.

„Leg kevesebb bizodalmokat láttattak a' Kastiliaiak eleinten helyheztetni Palafox vagy Palfox nevű vezérjékbe. Ő egy Arragoniai leg szélesebben kiágazott familiából való eredetű ember, a' melyre nézve könnyen véghez vitte azon tartománynak felköltését. Szolgált-e' az előtt valósággal, vagy nem, nem írják: a' neve több versben elő fordul a' katonai laistromokban, hanem sokféle vezetéki és ke-restségi külömbözéssel. Madridban eleinten sokaktól gyenge tehetségű és tapasztalatlan embernek tartatott; azt is beszélték felőle, hogy a' több Insurgens Vezérekkel ellenkezne, hogy az Insurgens Juntát nem akarta volna megesmérni, melyből a' következett volna, hogy Arragonia magát ő alatta Respublikává változtatta volna, a' melly körülállásokról azonközben ilyen zürzavarok között még most valami bizonyost tudni lehetetlen. —

„Nagy bizodalommal vannak a' Spanyolok Generális Navarró eránt, a' ki 1793-ban már Feldmarschal volt. Hanem az alatta lévő Insurgens sereg még Julius végén nem volt rendbe szedettetve. —

„A' Valenciai Insurgensek fő vezére felől még

semmi bizonyost nem lehetett hallani. A' hírek fzerént azokközben Don Ventura Caró tartatik ezen serég' fő vezérének lenni, a' ki már 1793-ban ditséretesen viselte volt mint Gen. Kapitány magát a' Frantzia seregek ellen. Ez a' sereg, akár ki legyen egyeberánt a' vezére, azok ellen a' Frantzia tsapatok ellen viaskodik mostanában, a' mellyek a' Kataloniai vidékeken tanyáznak.

Egy Lyoni Frantzia levélben így irtak Sept. 29-kén. Düpont és Marescot Generálisokon kívül még 16 más Generálisokat és Stábtiszteket tettek ki az Anglus hajók rész fzerént Toulonhoz rész fzerént Marsiliához. A' Frantzia hajós sereg, mellyel Admirális Rosilly a' Trafalgari tengeri ütközetttől fogva a' Kadixi kikötőhelyben tartózkodott, 's azt most az ellenség' kezében hagyni kéntelenített, áll 7 Linea hajókból és 5 Fregátokból. Haza jöttek velle égygyütt az alatta szolgált főbb tengeri tisztek közzül is sokak. Düpont és Marescot mint hallik kifzallások után azonnal fogságra tétettek, az Andalusiai Insurgens sereggel kötött Kapitulatzióért, minthogy ennek a' Kapitulatziónak lett az a' fzerentsétlenkövetkezése, hogy a' Frantzia armádia elébb Valenciát 's az után Madridot is oda hagyni kéntelenített. Hadi Itélőszék fogja a' dolgot nem soká megvizsgálni.

Ezen tudósítónak erősitése fzerént a' Kadixban fogságra esett Frantzia hajós sereget nem az Anglusok hanem a' Spanyol Insurgensek vették gondviselések alá — ha igaz. — Nem soká meg fogjuk tudni bizonyosabban.

Madridban és körülütte nagy fzámú armádiát gyűjtöttek öfzize az Insurgensek, a' melly rész

fzerént régi Spanyol reguláris Regimentekből, rész fzerént pedig Andalusiai, Valenciai, és Uj-Kastiliani, úgy nevezett tartományi, vagy Belső Oltalmazó Batalionokból áll. Egy része a seregek előre kezdett nyomulni Uj-Kastiliának északi határai felé, olyan mozdulásokat tévén, mintha megtámadólag akarná a Frantzia tanyák ellen fogni a dolgot, a melyre azt jegyzi-meg ez a tudósító, hogy a Frantzia seregek annak örvendeni fognak.

A' mi egy időtől fogva hallatott, hogy t. i. az az Insurgens Junta, a' melly a' Kormányozást eddig Sevillából folytatta, most már Madridban tartaná Közép ponti Országglófiék nevezet alatt a' maga tanácskozásait, valóság.

A' Gibraltari Anglus sereget, még egy más Anglus sereggel egyetemben, a' Madrid mellett fekvő Insurgens armádiához várták.

Generális Duhesm, azt erősfíti ezen író, hogy még nem tsak benn volt Barcellonában, hanem a' főbb Frantzia armádiával való közösülésnek útját is megtartotta. — A' Jozef Király fő hadi szállása még ekkor Vittoriában volt, a' melly Spanyol országban a' Frantzia határoktól 11 mérföldre esik.

A n g l i a.

Azón Londoni tudósításban, melyből azt kiadta a' közelébb költ M. Kurir, hogy az Angliából Spanyol országba és Portugalliába már elküldetett 5 Osztály seregek 29 ezer és néhány száz emberekből, s az ugyan oda minden órán még útnakindulandók 60 ezerből állanak, ilyen nevezetes megjegyzések fordulnak továbbá elő: — Sok olyan úgy nevezett tartományi Regimentek, mellyek tsak a' haza

belső oltalmazása végett vannak felállítatva, kérő levelekkel folyamodtak az Országglófszékhez, hogy engedje-meg nékik is a' hajóra való ülést és Spanyol országba való elevezést. — Az Irlandiai Rom. Catholicus lakosok arra ajánlották magokat, hogy 60 ezer emberből álló sereget küldenek maguk között a' Spanyolok' segítségire, ha azon rég sürgetettkéreseket megnyerhetik, hogy ők is azzal a' jussal és szabadsággal élhessenek, mellyel az ország' egyéb vallású lakosai élnek.

Mint már tudjuk, az Anglusok' és Frantziák között való Kapitulatziót, a' melly szerezént ezek Frantzia országba haza küldettettek, Aug. 17. 19 és 21-ik napjain véres csatázások előzték volt meg. Az utolsóról és fontosabbról ilyen tudósítást küldött volt még a' Kapitulatzió előtt Gen. Wellesley az Országglófszékhez: — “

„A' fő hadi szállásról Vimeirából Aug. 21-ikén. Szerentsém van jelenteni, hogy ma reggel az ellenség minket a' mi Vimeirai tanyánkban megtámadott. Ez a' Vimeira nevű falú egy völgyben fekszik, a' melyben Marceira nevű viz foly-le. A' falú megett napnyugotra és északra emelkedik fel egy hegy, melynek napnyugoti tsuttsa a' tengerre nyúl-ki. Ugyan ezt napkeletre valami mély szakadás (nyílás) választja el bizonyos halmektól, a' melyeken észak felől a' Lourinhai út Vimeira felé által jön. Gyalogjaink ezen tenger mellett lévő hegyer állottak hadi rendben, 8 ágyuval; a' linea jobb szárnyán Generálmájor Hill, a' bal szárnyán Generálmájor Ferguson állott. Ez az utolsó által küldött az említett szakadáson egy Bataliont a' túl lévő halmokra. Jobbra fekszik egy a' többektől elvált halom;

erre állítottak Fane és Anstruther Generálmajorok a' Vadászokkal és egy Regementel, 's néhány 6 és 9 fontos ágyukkal. —

„Minthogy mi ezen tanyáinkat ilyen módon csak egy éjjelre foglaltuk volt el, tehát a' Lourintha felő menő magof's útra, a' melyről a' nevezett halomra ágyuzni lehet, csak egy strázsa tsoportot állítottunk-ki. Ezen halom körül nem lehet találni egy tsepp vizet. Lovasaink és tartalék ágyuink a' völgyben állottak azon halmok között, mellyeken a' gyalogság' lineája volt formáltatva. A' Gen. Fane lineájának szárnyait innen segítette és fedezte a' lovaság. —

„Az ellenség reggeli 8 órakor megmutatta magát; láttuk miként küldi számos lovasait t' Lourinthetai úton bal szárnyunk ellen elő; melyhezképpest részünkről Gen. Ferguson azonnal által küldetett Brigadájával és 3 ágyuval a' szakadáson, hogy a' Lourinthetai magof's útat, mellyen addig csak egy trázsa tsoportunk állott, az ellenségnek oda érkezése előtt foglalja-el. Hasonló tzéllal küldettek-el azután elébb Gen. Nightingale a' Brigadájával és 3 ágyuval, 's utánn rendre Gen. Auckland és Bowes, mindenik a' maga Brigadájával. Mind ezek ilyen tsatázó rendet formáltak: Ferguson állott az elől menő lineában, Nightingale a' másodikban; Auckland és Bowes öfzfje tsatólt tsapatokban a' hátul menő seveget formálták. A' tsatázó rendnek jobb szárnya a' Vimeirához nyúló völgyhöz, a' bal szárnya pedig a' halmokat a' nagy hegytől elválasztó mély szakadáshoz támaszkodott. A' hegyen a' véllünk egyesülve lévő Portugallusok állottok, a' kiknek segittségekre Gen. Crawford volt a' maga Brigadájával

kineveztetve. Gen. Hill a' hegy' közepén állapodott meg jó számú gyalogsággal, hogy mint a' szükség kívánni fogja, az első lineát segíthesse, 's tartalékul legyen. A' lovaság a' jobb szárnyára rendeltetett az első lineának. —

„Az ellenség néhány tsapatokban egész lineákra reá ütött a' halmokon. A' mi bal szárnyunk hathatósan vízfza kergette őtet bojonéttal; hasonlóképpen bánt véle a' jobb szárnyunk is: 's hofzfas és véres verekedés után mindenütt megfutattván, magát rendetlenséggel vízfza vont. A' tsázó mezőn sok holt és megsebesedett embert, tífzet 's köz katonát hagyott hátra. Fogságra is sokan estek. Elvettük 7 ágyuját. Igen számos lévén azonközben az ő lovasága, a' mi 20-dik számú Dragonyos Regimentünkben, melly az ő kergetésére küldettetett, sok kárt tett; elesett egyebek között ezen Dragonyos csoportunk' vezére Oberstliótenánt Taylor is. —

„Az alatt a' Lourinha felé menő magas úton is reánk ütött az ellenség; itt is nagy számú lovasága volt, és a' Frantzia seregeknek szokott tüzezségével ütött seregeinkre. Hanem a' Ferguson Brigádja őtet bátran fogadta, rendjít meg zavarta, 's őtet tűzöbe vette. Az alatt Gen. Nightingale is kiterjesztette lassan-lassan a' maga csoportjait, 's az első lineába belé állott, 's ugyan' akkor Auckland, Bows, és Crawford is elő nyomultak. A' Ferguson Brigádja itt ismét elvett az ellenségtől 6 ágyutt, és sok embert rész szerént megölt rész szerént megsebesített. —

„Az ellenség az alatt azon iparkodott, hogy elvesztett ágyuit ismét vízfza kaphassa, melyre néz-

ve azon Regimentjeinket, mellyek a' völgyben, a' hol az ágyuk elvétettek, megállapodtak vala, ismét meg akarta támadni, hanem ezek a' hegyre felmenvén, annak tetején ismét lineát formáltak, és az ellenséggel szembe állottak, velle megverekedtek, őtet megfutamtatták, és neki sok kárt tettek. —

„Ezen ütközetben, a' hol a' Portugalliai egész Frantzia armádia a' maga vezérének Hertzeg Abrantesnek személyes vezérlése alatt verekedett; a' hol az ő ágyuzói és lovafsai, szamokra nézve a' miénkénél sokkal erősebbek voltak; s a' hol végezetre az Anglus hadi lineának a' fele része alig részesülhetett a' verekedésből: vallott az ellenség illy tetemes kárt, s elvesztette 13 ágyuját, 23 munitziós szekereit, véghetetlen munitzióját, egyebek között 20,000 kártátsnál többet. U Benier nevű Generális sebet kapván fogságra esett. Sok más tisztszei és sok köz emberei elestek vagy megsebesedtek; sokak elfogattattak, etc. — “

„Arthur Wellesley.

Ut ol Irás: — „Ezen tudósításomnak megírása után esett értesemre, hogy egy Frantzia Generális, a' ki az ő Generálstáb'ok' (Thibaule nevű) vezérének tartatik lenni, a' Statázó mezőn halva találtatott. — “

„Arthur Wellesley.

Az Anglus tengeri vezérek azt vévén észekbe, hogy a' mostani környülállások között igen nagy ellenséges hadi hajós sereg által való megtámadtatástól nem igen félhetnének: az végezte az ő Ministerium'ok, hogy egyszeriben 20 Linea hajót tagyen nyugodalomra, s az eddig ezeken szolgált néhány ezer hajóslegényeket és tengeri katonákat, különbkü-

lömb nevű apróbb hajókon, Briggeken, Korvettákon, Sloopokon, 's egyéb éféleken való fozogálatra fordítsa.

Északi Európa.

Stockholm, Sept. 8-kán. Az itt kijövö Udvari Ujságban irattatik, hogy a' Király még mind a' maga armadiájánál tartozkodik Finnlandiában, és azt személyesen vezéreli. Nem is lehet tudni, mikor tér onnan vizfsza, söt meg lehet, hogy a' jövö egész telet is ott fogja eltölteni. Az orfzáglast itt elmenetelekor egy különös Tanátsra bizta ő Felsege, melynek tagjai között vannak nevezetesen, Gróf Wachmeister, Fersen, Ugglas, etc.

Stockholm várofsa arra ajánlotta magát, hogy 20 olyan laposs hajókat fog a' maga költségen kiállítani, és Stockholmi hajóselegényekkel 's tengeri katonákkal megrakni, a' milyen hajókkal ezen közfiklás tengeröblökben a' tsatázás esni szokott. Ezen hajóknak kézzittetetesekhez már fozogalmatosan hozzá is fogtak.

Petersburgból: — Az itt kijövö Udvari Ujságban ismét ujjabb verekedésekröl való tudósítás jöttki, melynek a' következendökben áll ezen Ujság fzerént a' foglalata: —“

„Nystadt és Helsing között Augustus 30-kán délelötti 11 órától fogva estvéli 7-ig verekedtek egymással a' Swéd és Orofz apró laposs hadi hajók. Mind a' két rész vitéz módon viselte magát, melynek a' lett a' következése, hogy a' Swédek azon helyekre ismét béállottak, a' honnét a' tsatázásra kiállottak volt, az Orofzok pedig magokat két óra távolságra vizfsza vonták, 's vasmatskáikat kihánván

megállapodtak, hanem azután Abóhoz eveztek-el, hogy megrogáltatott hajóikat megigazgassák. —

A' Swédek' vesztését 10, a' magokét pedig 4 tsajkákra és 110 emberekre teszi az Orosz tudósítás. — Azt jegyezték meg ezen tsatában az Oroszok, hogy az itt jelen volt Swéd ágyustsajkák nem olyan tsinálatuak voltak légyen, mint az eddig valók.

Még, sem Cronstadtnak az Anglusok által való megtámadtatásáról, sem a' Chanykow vezérlése alatt lévő nagy Orosz hajós seregnek az Anglusok által hirleltető megverettetéséről, nintsen leg kifsebb emlékezet is ezen Petersburgi Udvari tudósításban.

A' Párisi Monitör ilyen kibotsátkozással irt egygyik ujjabb levelében a' Swédek és Oroszok között folyó hadakozásról: —“

„A' Finnlandiából érkezett tudósítások egyenlően arra mutatnak, hogy a' Swédek mindent elkövetnek ezen tartomannyoknak vízfszakaphatása végett, 's minthogy erejek által tzeljokat el nem érhetik, olyan eszközökhöz is hozzá nyulnak, mellyekkel a' pallérozott nemzetek között tsak az Anglusok élhetnek. Hogy az Orosz vezért a' hátrálásra felindithassák, megrontás által is iparkodnak az Orosz armádia háta megett fellázasztani a' Finlandus népet. Igaz a', hogy Tavastehous körül és Careliában el is érték volt már ennyiben a' tzeljokat, hogy felzendítették volt a' lakosokat, de a' kiknek letsendesítettésekre az ujjabban érkezett Orosz fegyveres csoportok elégségesek voltak. —

„Gróf Buxhofden az Orosz fő vezér (e'képpen folytatja szavait a' Monitör) még mind Abóban van a' maga fő hadi szállásával, 's azon vékony nyereségek, mellyekkel a' Swédek ezen nyáron tsatáztak,

nem vehették az Oroszokat arra, hogy Finnlandiának ezen fő városát oda hagyják.

Elegyes Levelek.

Frankofurtum (a' Ménus mellett) Oktober 8-kán: — „A' Marschal Mortier armádjája most utazik a' Rénus mejjékin Straßburg felé, a' honnan ez is Spanyol ország felé fog elsietni. Ez azért vezeti útját Straßburgon által, minthogy meg van parantsolva, hogy azok az utak, a' mellyeken Napoleon Császár Páris felé vizsgálja megyen, a' lehetségig ki-méltessenek-meg a' katonaságtól.

„Azon számos fő emberek, a' kik Napoleon Császárt Erfurthba kísérték, onnan minden orán vizsgálja indulnak. A' Császár felől olyan hír van, hogy Oktob. 12-kén fog vizsgálja térni Páris felé. Az ő Vizsgálindulását megelőző' napon Erfurthból Weimárig fogja Sándor Császárt kísérni.

Sándor Császár Erfurthban Napoleonnal szokott minden nap ebédelni, a' kitől estve egygyütt theatromra mennek, theatrom után pedig munkához fogván, ejszélég szoktak egygyütt tanátskozni.

A' Frantzia armádiától Német országról egy Patikáriust vittek Frankofurtumon által jó őrizet alatt Páris felé. Miért bántják, még nem lehet tudni. Kétségkívül roszszúl elegyítette az orvoságot.

A' Frantzia fegyveres seregek, a' mellyek Spanyol országfelé Párison mennek keresztül, nagy be-tsülettel fogadtatnak, és tsapatonként megvendégeltetnek a' Tivoli kertben. Valaki, a' ki ezen vendégeltetést látta, így írja azt le: — Bé érkezvén

a' tsoport a' kerbe, sort formál két nagy sátorok között. Az evés ideje elkövetkezvén, a' katonaság rakásokra rakja tarisznyáit, 's azok körrül pyramisokat formál puskaiból. Onnan kitsi tsoportokban az említett sátorok alatt lévő ofztalok mellé kommandiroztatik, a' melly ofztalok e'képpen vannak megrakattatva hideg ételekkel: Minden 16 vagy 20 személyre fel van téve egy főtt. sódor, egy sült berbéts-tzimer, egy sült pujka, és egy hófszúkó formájú nagy pástétom borjúhússal. A' 4 tál közzé vannak két tangyérók helyezettve szöllővel, baratzkal, és körtvével, kettő pedig téfzta süteménnyel. Minden ember talál a' tangyérán $1\frac{1}{2}$ font kenyert, és egy palatzk bort. Mindenkor 2000 ember számára van felterítve, etc. Buzdító énekek is találtnak nyomtatásban az ofztalokon, mellyeket kívánva elkapdosnak a' katonák. Énekesek is járkálnak az ofztalok körül, katonai énekeket danolván nékiek. Asztalhoz ülven a' közkatonák, a' tisztek akkór egy nagy palotába mennek, a' melly hasonlóképpen a' két sátorok közzé van helyezettve, és a' melyben számokra van felterítettve. A' tisztek ofztalánál lévő minden poharelköszönéskor megszollálnak a' mozsárágyuk, mellyet a' katonák hallván arra ők is pohárhoz nyulnak. Mondják, hogy a' Tivoli kert tulajdonosja a' kertért napjában 1000 Frankot, és minden tizt ebédjiért egy Lajos aranyot érő summát kap. Az ofztal körül kötelemtantolók is szoktak lenni, 's nem tettzik a' katonának semmi inkább, mint mikor Madám Furioso a' kötelelen ülve ízik a' nagy tábor egészségiért.

Tudományos Jelentés.

Illyen Titulusú új Munka jött ki most Bétsben, mellynek megjelenése legközelebb a' Szüléket és Nevelőket illeti:

„A' Tanítás Kezdeté, vagy: A' kis Gyermekeket gyönyörködtető oktató Képes Könyv, a' melly hasznavehető még azokra nézve is, a' kik olvasni nem tudnak. Ötven kifestett Rézmettzéssel.“

A' ki tudja, melly hathatós fogantja van a' gyermek legelső oktatásának a' lélek minden tehetőségének legjobb móddal lehető kifejtőztetésére 's annál fogva annak személyes kipallérozódására: az a' jelenvaló könyv. Szerzője eránt háláadással fog viselkedni ezen munkája kibotsátásáért, mellyben azt a' módot adja előnkbe, miként tarthassuk gyermekeinket őket gyönyörködtető módon és haszonnal foglalatofságba, azokat a' kitsényeket, a' kiket azt vélvén rólok, hogy még bennünket, ha oktatnánk, nem értenek, vagy dajkáikra bizunk, vagy önnön magokra hagyunk. — Ezen Munkának itt sem hasznáról, sem haszná-vétele módjáról szólnani nem akarunk; útasítván kit kit az előtte lévő Előljáró Beszéd megolvasására, a' mellyet senki, a' ki hasznát akarja venni, olvasatlan nem hagyhat. A' mi a' benne lévő Rajzolatokat 's azoknak megválogatásokat illeti; reményljük, hogy igyekezetünket mindenek a' kik a' dologhoz fundamentomosan értenek helybe fogják hagyni.

Meglehet a' Munkát szerezni Bétsben minden könyves boltokban, Posonban Schweiger és Majdinger, Pesten Kilián, Eggenberger, Hartleben és Kiss Könyvárosok boltjaiban. Az ára békötve két nyelven úgymint Magyarúl és Nemetül, úgyszinté Nemetül és Frantziául is 10 forint.